

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replikk/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Velaug H. Sælid
velaughs@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ellen Krystad
ellenk@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

OVERHØRT

Hvis jeg noen gang trenger kommunikasjonsråd, tar jeg kontakt med Stein Torleif Bjella eller Lars Vaular. De får sagt det.

Øyvind Steinklev på Twitter

Ingen ville drømme om å hevde at den som mener Gilde-pøser holder høyere kvalitet enn en indrefilet på

Statholdergaarden, har rett – selv om det er et relevant uttrykk for vedkommendes smak, og pølse er godt.

Ane Farsethås slår et slag for mer elitisme, i Morgenbladet

Det går i 55 kilometer i timen og hestekoene er halvannen tomme fra ballene dine. For hvert steg. Dessuten opplevde jeg at min første treningshest brukte

toppfarten til å drite meg midt i trynet første gang jeg kjørte.

Edward Schultheiss om å spille kusk, til VG

Det heter ikke motefeil, det heter moteriktig. Moten har rett, og kontrakten mellom moten og mennesket er at vi skal gå den veien moten peker.

Mari Grinde Arntzen på Manifest Tidsskrift

DAGENS LØVÅS

MER DEBATT NESTE SIDE >>

Elefanter og strøm

KLIMA

Eigil Knutsen

Som fast leser av Arild Rønsens glimrende fredagsspalte, er jeg som sosialdemokrat ofte uenig i spaltens konklusjoner. Det er gjerne naturlig, all den tid jeg definerer meg selv som i sentrum i et parti Rønsen står langt til venstre for.

Likevel skulle en tro vi var enige om noen sentrale ting, for eksempel i klimapolitikken. Fredag 23. mai målbærer Rønsen nok en gang sin motstand mot elektrifisering av Utsira-høyden. Mange påstår at det er uten betydning for globale utslippskutt.

Det at mange hevder dette gjør det ikke mer sant. Logikken motstanderne bruker, ved at gassen bare blir brent i Europa, betyr en avvikling av all klimapolitikk. Hvorfor skal vi spare strøm? Noen andre bruker den jo. Hvorfor skal vi kjøre el-bil? Noen andre kjøper bensinen.

I tillegg til å begrense etterspørselen etter gass, vil man også redusere utslippene dersom Rønsen får rett i at gassen eksporteres. Virkningsgraden på gassturbinene på sokkelen er mye lavere enn ved bruk i Europa.

Et siste moment er arbeidsmiljøet på plattformene, noe jeg vil tro Rønsen vil være enig i. Gassturbinene durer konstant og lager en vibrasjon i hele plattformen. Arbeidsmiljøet på en elektrifisert og en gassdrevet plattform kan ikke sammenlignes.

Vi har tre sektorer i Norge hvor hovedvekten av utslippene kommer fra. Transport, industri og olje/gass. Transportsektoren er på vei med god politikk, industrien er på vei av egen vilje, mens man sliter på sokkelen. For oss som fortsatt ønsker arbeidsplasser og velferd fra olje- og gassektoren, er elektrifisering vårt eneste håp.

Eigil Knutsen, stortingsvara for Hordaland Ap
knutsen.eigil@gmail.com

Nye studier tyder på at norske helsemyndigheters syn på behandling av borreliosessmitte er for snevert.

Et kontroversielt kryp

KRONIKK

Iver Mysterud

Ett av de mest kontroversielle problemene i helsevesenet for tiden gjelder hva som feiler folk som er kronisk syke etter flåttbitt. I denne «krigen» står frontene steilt mot hverandre. Heldigvis tyder stadig mer forskning og klinisk erfaring på at vi snart kan komme oss videre i synet på årsaker og behandling.

Det har over tid dannet seg to leire i kontroversen over flåttoverførte sykdommer, hovedsakelig borreliose (borreliainfeksjon). I USA er de representert med hvert sitt samfunn av forskere og behandlere: «Infectious Diseases Society of America» (IDSA) og «International Lyme and Associated Diseases Society» (ILADS).

Aktører knyttet til IDSA mener borreliose primært er en kortvarig sykdom der det kun trengs behandling med antibiotika opp til fire uker. De oppfatter langvarig sykdom som en ikke-infeksiøs komplikasjon (autoimmun tilstand) etter en akutt borreliainfeksjon. Langvarig antibiotikabehandling oppfattes som uegnet og av og til farlig. Norske helsemyndigheter er på linje med IDSA.

Aktører i ILADS oppfatter derimot borreliose som en potensielt kronisk, tilbakevendende sykdom som kan trenge behandling med en rekke typer antibiotika over mange måneder eller til og med år. Behandlere fra ILADS har ofte en mer helhetlig tilnærming enn aktører fra IDSA og kombinerer ofte antibiotika med urter, kosttilskudd, endret kosthold og avgiftning av kroppen. ILADS-tilknyttede leger mener generelt at en fire-ukers antibiotikakur knapt vil skrape på overflaten av den behandlingen som trengs. De baserer seg på

omfattende klinisk erfaring med behandling av tusenvis av kronisk syke.

Selv om problemstillingen ikke er endelig avklart i forskning, finnes det dokumentasjon på at inntil fire ukers antibiotikabehandling ikke er tilstrekkelig for at alle borreliainferte personer blir friske. De kan tross denne behandlingen fortsatt ha en kronisk infeksjon som av og til kan føre til sterkt nedsatt livskvalitet.

I 2011 ble det publisert en perspektivartikkel som oppsummerer 27 publiserte studier som underbygger vedvarende borreliose selv etter to til fire uker med antibiotikaterapi. Borreliabakterier ble påvist ved PCR, dyrking eller gjennom undersøkelse av vevsprøver.

I tillegg er det oppsummert ni tilsvarende dyrestudier på smågnagere, hunder, hester og aper der det som tilsvarende kortiktig antibiotikabehandling ikke virket. Disse studiene er lite framme i debatten, men de indikerer samlet at de langtidssyke faktisk kan bære på en lavgradig infeksjon.

Det kan se ut til at kronisk borreliose ofte forblir udiagnostisert fordi de testene man bruker i dagens helsevesen for å undersøke smitte, ikke fanger opp alle som er syke. Et annet problem er at fravær av antistoffer ofte tolkes som dokumentasjon på at borreliose ikke er årsak til observerte sykdomssymptomer.

Flere nye metoder for å undersøke tilstedeværelse av eventuell smitte er presentert de siste årene. De er lovende, men omstridte, og forskning er i gang for å teste dem for å få endelig klarhet i om de er holdbare. Uansett er det allerede mye som tyder på at mange langtidssyke bærer på kroniske borreliainfeksjoner, eventuelt også infeksjoner av andre flåttoverførte mikroorganismer.

Mens vi venter på mer forskning, bør vi snarest ta inn over oss at disse pasien-

LITEN FYR, STORT PROBLEM: Testene for borreliosessmitte er antakelig ikke er gode nok. Det betyr at kronikere ofte ikke får diagnose, skriver Iver Mysterud. FOTO: ERLEND AAS, NTB/SCANPIX

tene faktisk bærer på kroniske infeksjoner. Hva gjør vi med det? Etter min mening er det hensiktsmessig å kikke på hva erfarne behandlere med tilknytning til ILADS faktisk mener. De har tatt

infeksjonshypotesen for de kronisk syke på alvor i flere tiår og har allerede omfattende erfaring med behandling av langtidssyke ut fra at de har en aktiv infeksjon. Det som i praksis viser seg

” I denne «krigen» står frontene steilt mot hverandre.

pier for å motvirke bivirkninger av antibiotika og for å styrke ulike kroppsprosesser.

I USA strømmer pasientene til behandlerne i ILADS som eneste håp om å få utvidet hjelp i en vanskelig situasjon. Helsemyndighetene ser imidlertid med uvilje på denne typen kompleks langtidsbehandling, og en rekke leger har fått problemer med tilsynsmyndighetene.

I Norge dro Statens helseilsyn i fjor inn Rolf Lunengs autorisasjon til å praktisere som lege. Helsemyndighetene likte ikke måten han behandlet flåttbitt, kronisk syke pasienter på, blant annet med antibiotika lengre enn to til fire uker. Og Luneng er ikke den eneste legen helsemyndighetene er kritiske til i øyeblikket.

I delstaten Vermont i USA, derimot, ble det i mai vedtatt en ny lov. Intensjonen er å gi beskyttelse til leger som behandler kroniske pasienter med antibiotika utover dagens standardregime. Loven skal sørge for at helsemyndighetene ikke iverksetter disiplinærtiltak mot leger som forsøker å hjelpe kronisk syke gjennom lengre behandlingsprotokoller. Også i delstatene Rhode Island, Connecticut, Massachusetts, New Hampshire, New York og California er det vedtatt lovverk som beskytter leger og deres valg av medisinske tiltak, lover som således støtter ILADS-inspirerte retningslinjer for behandling.

Det er på høy tid at perspektivet utvides også i Norge når det gjelder behandling av flåttrelaterte sykdommer.

Iver Mysterud biolog, forfatter av «Et alvorlig helseproblem: Flåttoverførte sykdommer»
iver@vof.no

■ **I OSLO** arrangeres i dag og i morgen Norvext-konferansen, med flere av verdens fremste forskere og behandlere av flåttoverførte sykdommer.

FILTØFLER I STYREROMMET: Geir Pollestad er «ikke noe glad i oljesand i det hele tatt», men vil ikke kjempe for at staten skal fremme saken i Statoil, skriver Halfdan Wiik.

Hva har vi politikere til?

KLIMA

Halfdan Wiik

Under Statoils generalforsamling 14. mai blei tjæresand-motstanderne nok en gang nedstemt. Den største aksjonæren, staten, forholdt seg taus, sjøl om politikere fra alle partier gir uttrykk for at de ønsker endring.

«Jeg er ikke noe glad i oljesandvirksomhet i det hele tatt», sier leder for næringskomiteen på Stortinget, Geir Pollestad (Sp), til NRK Rogaland. «Som person og politiker har jeg ikke noe til overs for oljesand», sier Tina Bru (Høyre).

Den samme Pollestad forteller imidlertid at han likevel ikke kommer til å kjempe for at staten skal gripe inn for å få dette til. «Vi styrte i åtte år, og vi instruerte ikke selskapet da. Jeg tror vi skal stå fast på den beslutningen at det er styret som bestemmer hva Statoil skal gjøre, og hva de ikke skal gjøre.»

Det er ingen som mener at staten skal fly rundt og detaljstyre selskapene den eier eller har aksjemajoritet i. Men hva har vi politikere til, hvis de ikke skjønner at

dette er en prinsipp sak de må bruke den makta de er betrodd – med mindre de vil strikke seg sjøl for klimapolitisk troverdighet? Full utvinning av tjæresandressursene vil overskride alle grenser for hva atmosfæren kan tåle – det er «game over» for klimaet, sier den verdensledende klimaforskeren James Hansen.

Det er ikke noe juridisk i veien for at staten kan instruere Statoil-styret. Dette står på vilje og ikke formaliteter, sa professor i miljørett Ole Kr Fauchald, på en konferanse om Grunnlovens miljøparagraf

nylig. Det er også grunn til å merke seg at formuleringene i § 112 (tidligere 110 b) blei skjerp sa seint som 13. mai, etter vedtak i Stortinget: «Statens myndigheter skal iverksette tiltak» heter det nå, der det tidligere skulle gis «nærmere bestemmelser» for å sikre oss og våre etterkommere «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares».

Det er fristende å spørre Geir Pollestad om hva han mente da han stemte for denne endringa?

Halfdan Wiik, Besteforeldrenes klimaaksjon
halfdan.wiik@st.no